

Oakesy

■ Bij mij gingen de alarmbellen rinkelen toen de waard en de kreeftenvisser me lieten zien wat er op het strand was aangespoeld. Ik wierp één blik op de brekende golven en wist meteen dat het minder gemakkelijk zou zijn om de mythe van Varkenseiland te ontzenuwen dan ik had verwacht. Ik zei een paar minuten niet veel en stond daar maar te staren en waarschijnlijk in mijn nek te krabben, want zoiets... nou, dat zet je wel aan het denken, nietwaar? Je mag er nog zo van overtuigd zijn dat je een stoere kerel bent, dat je alles al gezien hebt en dat je alle krankzinnige verhalen die de ronde doen wel gehoord hebt, je krabt je toch wel even achter de oren als er zoiets rond je schoenen spoelt. Waarom luisterde ik niet naar die alarmbellen, waarom draaide ik me niet om en keerde ik de hele zaak niet ter plekke de rug toe? Niet doen. Gewoon niet doen. Daar denk ik al heel lang niet meer over na.

De video met wat ze ‘de duivel van Varkenseiland’ noemden, was die zomer al een paar jaar in omloop. Een verontrustende film was het wel. Geniaal in elkaar gezet. En geloof me, ik weet wanneer iets bedrog is. Hij was gemaakt op een zonnige morgen door een toerist die met zijn zatte kop een rondje om de Slate Islands voer, en toen hij in de openbaarheid werd gebracht, was het hele land in rep en roer en werd er volop gefluisterd over

duivelsaanbidding en andere kwalijke zaken op het afgelegen eiland voor de westkust van Schotland. Het verhaal had eindeloos herhaald kunnen worden, maar de zwijgzame religieuze groepering die op het eiland woonde, de Psychogenic Healing Ministries, wilde geen interviews geven aan de pers en ook niet reageren op de aantijgingen, dus stierf het verhaal wegens gebrek aan voeding een vroege dood. Tot augustus vorig jaar, toen de sekte na twee jaar het stilzwijgen besloot te verbreken. Ze kozen een journalist die een week met hen op het eiland mocht verblijven om te kijken hoe de gemeenschap leefde en 'te praten over de wijdverbreide aantijgingen met betrekking tot satanistische rituelen'. En die uitgekookte journalist? Mag ik me even voorstellen? Joe Oakes. Oakesy voor mijn vrienden. Niemand op de wereld kan zichzelf zo in de maling nemen.

2 'Zeker de video gezien?' zei de kreeftenvisser. We zagen elkaar voor het eerst en ik wist dat hij me niet moest. Er waren die avond maar drie mensen in de pub: ik, de waard en deze humeurige ouwe zak. Hij zat in een hoekje tegen de houten betimmering aan zijn shagje te trekken en schudde zijn hoofd toen ik vragen begon te stellen over Varkenseiland. 'Kom je daarvoor? Dacht je soms dat je een duivelbezweerder was?'

'Nee, ik ben een journalist.'

'Een journalist maar liefst!'

Hij lachte en keek op naar de waard. 'Hoor je dat? Hij zegt dat hij journalist is!'

In de kroeg hing de akelige sfeer die je soms aantreft in die slechtlopende, plaatselijke gelegenheden, alsof er elk moment een vechtpartij kan uitbreken achter een van de gokautomaten, ook al is de bar halfleeg. Er waren maar twee cafés in het plaatsje, eentje voor de toeristen met een groot raam dat uitzicht bood op de jachthaven en dit voor de plaatselijke bevolking, te bereiken via een steil pad naar de klip tussen zompige bomen door. Be-

smeurd pleisterwerk, stinkende tapijten en groezelige, door de zee dof geworden ramen, die uitkeken op de plek waar Varkenseiland stil en donker bijna drie kilometer van de kust lag.

‘Ze laten je nooit toe op het eiland,’ zei de waard, die de bar schoonveegde. ‘Dat weet je heel goed. Er is in geen jaren een journalist op dat eiland geweest. Ze zijn daar op Varkenseiland zo gek als een deur. Ze laten geen mens toe, laat staan een journalist.’

‘En al zouden ze je toelaten,’ zei de kreeftenvisser, ‘dan was er in heel Craginish nog niemand die je ernaartoe wilde brengen. Nee, je krijgt ons met geen stok naar Varkenseiland.’ Hij tuurde door de rook naar buiten, waar het eiland een donkere vlek was tegen de invallende schemering. Zijn baard zat vol nicotinevlekken, alsof hij er al jaren in zeverde. ‘Mij niet in ieder geval. Ik ga nog liever de heksendraaikolk door, of die nu dodelijk is of niet, dan dat ik naar Varkenseiland vaar en oog in oog kom te staan met de duivel zelf.’

Na achttien jaar in dit vak heb ik één ding geleerd, en dat is dat er altijd iemand is die voordeel heeft bij bovennatuurlijke verschijnselen. Als het niet om geld of wraak gaat, is het ouderwetse aandacht. Ik was al naar Bolton geweest om de toerist te ondervragen die de video had gemaakt. Hij had niets te maken met het bedrog: die sukkel met zijn bierbuik keek niet verder vooruit dan de toto van de volgende zaterdag en kon nooit zoiets in scène hebben gezet. Dus wie had er baat bij de film?

‘Het eiland is van hen, nietwaar?’ zei ik terwijl ik mijn pint Newkie Brown ronddraaide in de ronde biervlek en er bedachtzaam naar keek. ‘De Psychogenic Healing Ministries. Ik heb ergens gelezen dat ze het in de jaren tachtig hebben gekocht.’

‘Gekocht of gestolen, dat ligt eraan hoe je het bekijkt.’

‘De eigenaar was een stomme idioot.’ De waard leunde met beide ellebogen op de bar. ‘Een stomme idioot. De varkensboerderij gaat over de kop en wat doet hij? Hij laat alle boeren in Argyll hun chemische rotzooi daar dumpen. Je bent je leven er niet zeker, op dat eiland. Overal varkens, oude mijnschachten

en chemicaliën. Uiteindelijk moest hij het gewoon weggeven. Tienduizend pond! Het was eerlijker geweest als ze het gewoon van hem gestolen hadden.'

'Dat vinden jullie zeker niets,' zei ik nonchalant. 'Dat mensen uit het zuiden hier alle land opkopen.'

De kreeftenvisser snoof. 'Dat kan ons niet schelen. Maar wat ons wel kan schelen, is dat ze een stuk land kopen en zich daar dan opsluiten en allerlei vreemde rituelen uitvoeren. Dat is wat ons dwarszit, dat ze zich daar verschuilen en een pact afsluiten met de duivel en niets anders doen dan baby's eten en elkaar een pak rammel geven als ze dat leuk vinden.'

'Precies,' zei de waard. 'En dan die stank nog.'

Ik keek naar de waard en moest mijn lachen inhouden. 'De stank? Van het eiland?'

'Precies!' zei hij, en hij gooide de theedoek over zijn schouder. 'De stank.' Hij pakte een enorme zak chips van onder de bar, scheurde hem open en schoof een handvol in zijn mond. 'Je weet toch wat ze zeggen? Wat de geur van de duivel is? De geur van de duivel is de geur van stront, en dat is het. Je kunt het aan iedereen hier gaan vragen...' Hij wees met een vinger vol stukjes chips naar het raam en de kruimels vielen op zijn t-shirt. 'Aan iedereen hier op Jura of in Arduaine, en ze zullen allemaal hetzelfde zeggen. Er komt een strontgeur van Varkenseiland. Een beter bewijs van hun rituelen is er niet.'

Ik keek hem bedachtzaam aan. Toen draaide ik me om en keek uit over de donkere zee. De maan was tevoorschijn gekomen en de opgestoken wind deed takken tegen de ruit ratelen. Achter onze weerspiegeling, achter het beeld van de waard onder de barverlichting, zag ik een lege vlek, een donkere plek tegen de nachtelijke hemel. Varkenseiland.

'Ze pesten jullie,' zei ik, en ik probeerde me een beeld te vormen van de dertig mensen die daar op dat eiland woonden. 'Ze doen hun uiterste best om jullie allemaal op de kast te krijgen.'

'Da's een ding dat zeker is,' zei de waard. Hij kwam naar het tafeltje, ging zitten en legde de zak chips voor zich neer. 'Ze doen

hun best ons op de kast te jagen. We moeten ze niet, niet meer sinds ze dat aardige stukje strand aan de zuidoostkant van het eiland hebben afgezet, zodat de jongelui uit Arduaine er niet meer kunnen komen met hun boten. Jezus, ze willen alleen een beetje voetballen of strandhockey spelen. Daar hoef je toch niet zo'n drama van te maken. Vind ik tenminste.'

'Niet bepaald goede burenen.'

'Nee,' zei hij. 'Dat zijn ze inderdaad niet.'

'Waar ik vandaan kom, vraag je om een pak rammel als je je zo gedraagt.'

'Je begint te snappen waar ik het over heb.'

'Als ik jullie was, zou ik een manier bedenken om het ze moeilijk te maken.'

'We komen af en toe behoorlijk in de verleiding!' De waard lachte. Hij likte zorgvuldig zijn vingers af en legde ze toen tegen zijn ogen, alsof daar tranen van vrolijkheid waren verschenen. 'Dat wil ik best bekennen. We komen wel in de verleiding. Om wat paraffine in hun flessen illegale whisky te doen of zo.'

'Nou, ik zal je vertellen, als ik jullie was, dan zou ik... ik weet niet.' Ik schudde mijn hoofd en keek naar het plafond alsof ik inspiratie zocht. 'Ik zou waarschijnlijk proberen een of ander... vreemd gerucht in omloop te brengen. Ja.' Ik knikte. 'Ik zou ze eens flink te pakken nemen en een paar geruchten de wereld in helpen.'

De waard hield op met lachen en wreef over zijn neus. 'Wou je soms zeggen dat we het allemaal maar verzinnen?'

'Ja. Jij denkt dat we iedereen in de zeik nemen, hè?' De kreeftenvisser boog zich met een rood aangelopen gezicht naar me toe. 'Jij denkt dat we de boel in de zeik nemen. Is dat wat je wilt zeggen?'

'Ik wil alleen maar zeggen dat er een luchtje aan zit, waar of niet?' Ik keek hem en de waard ernstig aan. 'Ik bedoel maar, *duivelaanbidders*? Satan op het strand van Varkenseiland?'

Het gezicht van de kreeftenvisser werd iets minder rood. Hij drukte zijn shagje uit in de asbak, ging staan en rechtte zijn rug.

Toen haalde hij een paar keer diep en vechtlustig adem en keek onvast op me neer. ‘Jongen, zeg het maar. Ben jij iemand die gauw van de kaart is? Je mag dan een flinke kerel zijn, maar ik denk dat je zo van de kaart bent. Wat denk je?’ zei hij tegen de waard. ‘Is dat zo? Is hij iemand die tegen de vlakke gaat als hij iets eigenaardigs ziet? Zo ziet hij er wel uit tenminste.’

‘Hoezo?’ zei ik, terwijl ik langzaam mijn glas neerzette. ‘Hoezo? Wat willen jullie me laten zien?’

‘Als jij zo bijdehand bent om niet te geloven wat wij zeggen, moet je maar eens met mij meekomen. Dan zullen we eens zien hoeveel bedrog er hier in het spel is.’

Varkenseiland, of Cuagach Eilean in het Gaelisch, ligt in een kommetje zee aan de rand van de Firth of Lorn, als een kostbare steen gevat in een zetting tussen Luing, Jura en het schiereiland Craignish, alsof het daar is neergelegd om de toegang tot de Sound of Jura te versperren. Het heeft een vreemde vorm: van boven is het net een met gras en dichte bomen overdekte pinda met een brede, rotsige spleet over het midden. Vóór de varkensboerderij en het chemische afval was er een leisteengroeve aan de zuidkant van het eiland geweest. Er woonden mijnwerkers en er was een vaste veerdienst. Maar toen ik er was, was het bijna volledig afgesneden van de buitenwereld. Eén keer per week stuurden de Psychogenic Healing Ministries een boot om voorraden op te halen. Dat was hun enige contact met de wereld.

Ik wist wel iets over dat deel van Schotland; ik schreef er van tijd tot tijd stukjes over. Maar ik verdiende mijn geld voornamelijk met het ontmaskeren van bedriegers. Dat krijgen mensen uit Liverpool bij hun geboorte mee, dat ze het meteen in de gaten hebben als ze belazerd worden, en ik ben een aartsscepticus, die helemaal nergens in gelooft: een echte Scully, een James Randi, de meester van de ontmaskering. Ik ben de hele wereld rondgevlogen, op jacht naar zombies en *chupacabras*, Filippijnse gebedsgenezers en mysterieuze beesten, en ik heb de melk die uit de borsten van Mexicaanse Mariabeelden droop, opgevangen in

reageerbuisjes, en in die tijd heb ik een dikke huid gekregen. Maar zelfs ik moest toegeven dat er iets vreemds was aan het eiland van de Psychogenic Healing Ministries. Als je in duivelaanbidding wilde geloven, kon je je dat inderdaad voorstellen op een afgelegen en door zee omgeven plek als Varkenseiland. Toen we die avond hotsend en stotend over het donkere pad naar het eind van het schiereiland reden, keek ik door het raampje naar de donkere, verlaten vorm en even moest ik mezelf vermanen niet zo zeikerig te doen.

Ik was door de waard op de achterbank van de gehavende roestbak van de kreeftenvisser gepropt. De hond hadden we in de kroeg achtergelaten. ‘Hij wordt helemaal gek als hij daar komt,’ zei de waard toen de auto een smal, modderig strand op reed. ‘Dan schiet hij als een dolle raket heen en weer en ik ben niet van plan hem dat aan te doen, alleen maar omdat jij me niet op mijn woord wilt geloven.’

We stapten uit de wagen en ik bleef even staan. Ik was niet dronken of zo, maar ik had toch aardig wat op en het voelde goed om mijn longen even te vullen met de nachtlucht. Het was stil op het strand en er hing al iets van herfst in de lucht. Het was elf uur geweest, maar Craignish lag zo ver naar het noorden dat de hemel nog een blauwe rand bezat. Je zou bijna denken dat je het land van de middernachtzon net boven de horizon uit zou kunnen zien steken als je op je tenen ging staan, misschien in de vorm van een rendier of een ijsbeer op een gigantisch mintsnoepje.

‘Zie je die buis?’ De kreeftenvisser liep ondanks de whisky met stevige passen naar het zuiden. Zijn oude schoenen lieten vage afdrukken achter in de modder en zijn maanschaduw gleed langgerekt naast hem mee. ‘Die stinkbuis daar?’ Hij wees naar de lange, lage vorm van een rioolbuis die even verderop over het strand liep. ‘Bij de juiste omstandigheden, een mooie westenwind en springtij, spoelt alles van Varkenseiland daar aan, niet in de zee-arm of zelfs maar op Luing, waar je het zou verwachten, maar hier, aan deze kant van het schiereiland. Het grootste deel komt terecht aan de andere kant van die buis.’

De waard bleef wat achter en keek me weifelend aan. Zijn gezicht leek een beetje wit weggetrokken in het maanlicht. Hij zette zijn kraag op alsof het plotseling ijskoud was geworden. ‘Weet je zeker dat je hier klaar voor bent?’

‘Ja hoor. Waarom niet?’

‘Het is niet iets voor zwakke magen, wat er aan de andere kant van die buis ligt.’

‘Ik heb geen zwakke maag,’ zei ik, en ik keek over het strand naar de kreeftenvisser. ‘Ik heb alles gezien wat er te zien is.’

We liepen een tijdje zwijgend door, en het enige geluid kwam van de golven op het strand en het getinkel van een val op een boot die ergens op zee lag afgemeerd. Het eerste wat me trof, was de geur. Nog voordat ik de kreeftenvisser bij de buis zag aarzelen voordat hij eroverheen keek, nog voordat ik hem zijn hoofd zag schudden en zich voorover zag buigen om in het zand te spuwen, wist ik dat het iets zou zijn waar je maag van omdraaide. Dat ik spijt zou krijgen van het laatste biertje. Ik haalde diep adem en slikte en klopte op mijn zakken toen ik dichterbij kwam, in de hoop een verdwaald stuk kauwgom te vinden of iets anders dat de smaak kon wegnemen.

‘Het is zeker nog erger geworden?’ zei de waard toen hij de kreeftenvisser naderde. ‘Is het erger?’

‘Ja, er ligt nog meer. Meer dan vorige week.’

Ik hield mijn t-shirt voor mijn neus en keek over de buis heen. In het gelige schuim dobberden donkere vormen. Vlees. Rottende stukken vlees. Het was onmogelijk te zeggen waar het ene stuk ophield en het volgende begon in die vieze slijmboel. De branding duwde ze in de holte onder de buis, waar ze verstrikt raakten in slierten zeewier. Van onder stukken huid borrelde het rottingsgas naar het oppervlak.

‘Wat is dit in godsnaam?’

‘Varkensvlees,’ zei de kreeftenvisser. ‘Dode varkens. Vermoord bij een van die rituelen op Varkenseiland en daarna hier aangespoeld.’

‘De politie heeft ernaar gekeken,’ zei de waard, ‘maar ze doen

er niets aan. Ze kunnen niet bewijzen waar het vandaan komt en trouwens, van een paar dode varkens heeft niemand last, denken zij.'

'Dode varkens?' Ik keek naar de monding van de Firth. De maan bescheen zover het oog kon zien de zilveren toppen van de golven, tot aan het punt waar Varkenseiland stil en in elkaar gedoken als een slapend beest net achter het uiteinde van Luing tevoorschijn kwam. 'Zijn dit allemaal dode varkens?'

'Dat zeggen ze, ja.' De waard stootte een reeks korte, droge lachjes uit, alsof hij voortdurend versted stond van de wereld. 'Dat zegt de politie, dat het allemaal maar varkensvlees is. Maar weet je wat ik denk?'

'Wat denk jij?'

'Ik denk dat je het nooit weet als het om de aanbidders van de duivel gaat.'

3 Laten we eens stilstaan bij de fouten die ik heb gemaakt in die hele kwestie met Varkenseiland. De eerste was natuurlijk dat ik mijn vrouw had meegenomen naar Schotland. Was ik gek geworden of zo? Ik heb moeten ophouden mezelf met het feit om de oren te slaan, want je moet een manier vinden om enigszins bij je verstand te blijven, dus zeg ik gewoon dat Lexie mee was gekomen, wiens schuld dat ook was. Ik wist natuurlijk niet dat ze daar haar eigen redenen voor had, dat ze iets in gedachten had. Ik dacht dat ze helemaal in beslag werd genomen door haar werk als receptioniste in een Londense kliniek en helemaal in de ban was van de mediageile neurochirurg die daar de touwtjes in handen had. (Je hebt zeker wel geraden dat ik hem niet mag?) Het laatste wat ik had verwacht, was dat ze uit Londen weg zou willen. Maar de woorden 'ik ga naar Schotland' waren mijn mond nog niet uit, of ze was op het internet aan het zoeken naar vakantiehuisjes.

Ze vond een prullerig bungalowtje met één slaapkamer op het